

FRA MOST

Kameni most na Radobolji u Ilčićima s kraja 16. stoljeća

Misija poveznica baštine ljudi i prostora

Most između ljudi je riječ; RIJEČ je tijelom postala i nastanila se među nama! Nasi mostovi ne postoje zato da prelazimo rijeke nego da povežujemo ljude! Mostar, 6. 10. 2019., X.(XXII) god., br. 16/2019.

UZ BLAGDAN SV. FRANJE

U povodu sv. Franje Asiškog, lijepi pozdrav svima vama, drage Franjevke i Franjevci, napose vama koji ste s nama u zajedništvu kroz život i kad proslavljamo našeg utemeljitelja, sveca, sv. Franju Asiškog. Svi smo mi jedan Red, Franjevački red, ali u različitim oblicima. Jedni se svrstavaju u Prvi, drugi u Drugi, treći u Treći red ili koji već po redu... ali svi smo štovatelji sv. Franje, njegovi nasljedovatelji, koliko tko može i

kako tko može, kako mu je već dano...

Kad su našli jedan odbačeni križ, bez ruku i bez nogu, onda su ispod toga križa napisali, u usta Kristu stavili riječi: Ja nemam drugih ruku doli vaše ruke, ja nemam drugih nogu doli vaše noge! To isto bi se moglo kazati i za Franju iz Asiza. On je živio prije 800 godina i umro je vrlo mlad prije 800 godina, ali je nastavio živjeti po onima koji su ga slijedili ili ga danas slijede i nasljeđuju...

Franjo, Božji glasnik, ptica na grani Božjega stabla, ide i slavi Boga u svemu i posvuda. Pomaže ljudima i čini ih sretnima i ništa mu drugo više nije važno bilo. Nije bilo cijene koja bi za Franju bila prevelika ako je bio Bog u pitanju. Za nj bi sve činio i kad bi sve učinio onda je znao kazati: Braćo, sad počnimo ispočetka, jer do sad ništa uradili nismo! Bio je Božji plamen i Božja vatra koja je za Boga gorjela i ljude grijala.

I nastavila su braća i sestre Franjino djelo. Svatko je svoje činio i svojim životom pisao knjigu svog i Franjina života. Bilo je tu heroja, mučenika, vrljih muževa, i u Franjino vrijeme a i kasnije, nasljedovatelja je bilo svake vrste. I zalutalih je bilo, ali je uvijek bilo svetih i Bogu i Franji odanih. Najspominjaniji svetac od Srednjega vijeka na ovamo bio je Franjo. Najbliži puku i narodu, najsičniji Kristu Gospodinu, bio je Franjo. Tako su ga nazvali 'drugi Krist'. I što su njegovi nasljedovatelji bili bliže puku i narodu, to su bili bliže samome Bogu. I tako je i do dana današnjega. Neka nas Bog po zagovoru sv. Franje ispuni žarom ljubavi za Gospodina Boga i brata čovjeka. Čestitam vam nebeski rođendan svetoga Franje, našeg utemeljitelja i zaštitnika.

Pozdrav svima i Božji blagoslov želi fra Luka sa suradnicima

FRAMOST- Misija poveznica baštine franjevačkog zajedništva

Franjevci djeluju na ovim prostorima već osam stoljeća. U zgodno i nezgodno vrijeme žive svoju misiju duhovnosti po primjeru sv. Franje Asiškog, zajedno sa svojim narodom i na taj način su živa sastavnica života s ovdašnjim pukom.

- Cim-sv. Ante | Ilići-sv. Franjo | Rudnik-sv. Barbara | Orlac-sv. Lovre | Smrčenjaci-Gospa Snježna | Vrelo Radobolje-Mala Gospa | Miljkovići-sv. Ivan Krstitelj
- Ul. Treće Cimske bojne b.b. (Dom sv. Ante – Cim), 88000 Mostar, BiH | E-mail: framost.misija@gmail.com www.framost.com
- **Fratar poslužitelj franjevačkog zajedništva i suradnici**
Fra Luka Marić, Mob.: 063/311 240
E-mail: lukamarić954@gmail.com | maric.luka@telemach.ba | (Tel/fax: 036/341 941)

SVETE MISE našeg franjevačkog zajedništva:

- **CIM – sv. Ante:**
Nedjeljom **10:30**; utorkom **18:00** i blagdanom
- **RUDNIK – sv. Barbara:**
Nedjeljom **8:00**; srijedom **18:00** i blagdanom
- **ILIĆI – sv. Franjo:**
Nedjeljom **9:15**; četvrtkom **18:00** i blagdanom
- **VRELO RADOBOLJE – Majka Božja:**
Subotom **17:00** i blagdanom
- **ORLAC – sv. Lovre:**
Subotom **18:00** i blagdanom
- **MILJKOVIĆI – sv. Ivan Krstitelj:**
Nedjeljom **12:00** i blagdanom
- **SMRČENJACI – Gospa Snježna:**
Svakog 5. u mjesecu

U druge dane i vrijeme – po dogovoru i želji vjernika!

Za posjet i opremanje bolesnika fratara je na raspolaganju u svako vrijeme!

Fratar je na usluzi svima koji fratra trebaju: 063-311-240

TU SU JOŠ:

- vjeronauk, ministranti, čitači, crkveno pjevanje
- pohodi i opremanja bolesnih, sprovodi
- ispovijedi, pričesti i drugi sakramenti
- blagoslovi, pobožnosti svetima, krunice
- hodočašća, korisna predavanja
- koncerti, tribine, izložbe i dr.
- Skrb o stanju sakralnih objekata koji su naša franjevačka baština

27. nedjelja kroz godinu: Iz Evanđelja po Luki /Lk 17, 5-10/

O da imate vjere!

U ono vrijeme: Apostoli rekoše Gospodinu: »Umnoži nam vjeru!« Gospodin im odvrati: »Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovom dud: 'Iščupaj se s korijenom i presadi se u more!' I on bi vas poslušao.«

»Tko će to od vas reći služi svomu, oraču ili pastiru, koji se vrati s polja: 'Dodi brzo i sjedni za stol?' Neće li mu naprotiv reći: 'Pripravi što ću večerati pa se pripaši i poslužuj mi dok jedem i pijem; potom ćeš ti jesti i piti?' Zar duguje zahvalnost služi jer je izvršio što mu je naređeno? Tako i vi: kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: 'Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!'«

Riječ Gospodnja.

RIJEČ NA RIJEČ...

...Naša vjera, kao i sam život, ima svoje uspone i padove, radosti i krize. Vjera se ne zapisuje u knjige, nego u srce, pamet, volju i cijelo tijelo. Željeli bismo koji put imati veliku vjeru, jaku i sigurnu jer mislimo da bismo tada našli mir i sigurnost. Međutim, Isus stavlja naglasak na nešto drugo. On govori o vjeri kao o zrnu gorušice koje se posije u život pojedinca, tamo živi, klija i raste. Ona nije neki posjed koji se čuva, nego živa snaga koja se očituje u životu pojedinca. Vjera ima nešto s pouzdanjem i vjernošću. Vjerujem prijatelju da mi govori istinu. Vjerujem njegovoj riječi jer poznam njegovo srce.

Bog je najvjerniji prijatelj čovjeka. Ono što Bog čini je isto. On mi nije dužan nikakva objašnjenja, a ni plaću. On vodi, podupire i traži; on odlučuje i sudi. On je Gospodin. On je i prijatelj koji daje, pomaže i zahvaljuje.

...Isus progovara apostolima o vjeri jer su odjednom poželjeli snažniju vjeru od one koju nose u sebi. Apostoli sigurno nisu bili nevjernici, ali su osjećali da im je vjera slaba. Kada je vjera slaba, onda se pokazuju nedostaci i na području nade i ljubavi. Uz takve nedostatke slabi i čovjekovo pouzdanje, a životna odvažnost postaje krhka. Apostolima je, očito, bilo stalo da im vjera bude jaka, onako silna kao što su je susretali kod Isusa koji je bio silan na riječi i na djelu. Zato su zamolili Gospodina da im umnoži vjeru misleći kako se vjera dobiva kao što se dobije nekakav dar (usp. Mk 17,5). Na njihovu zamolbu Isus im progovara o vjeri koja se očituje vjernošću i pouzdanjem u Boga. A Bog uz takvu čovjekovu vjeru neće ostati po strani, nego će se zauzeti za čovjeka vjere i darovati mu život.

(Nedjelja.ba - iz pera Pave Jurišića)

KRŠĆANI U SVIJETU

Često se pitam kako je moguće da osamsto milijuna kršćana nemaju veću moć da mijenjaju ovaj svijet u kojem vlada nasilje, tlačjenje i strah. "U svijetu ćete imati patnju", rekao je Krist, "ali hrabri budite: ja sam pobijedio svijet." Osjećam, gledam, slušam, ali tako malo primjećujem da su kršćani pobijedili svijet, da su ga oslobodili od straha u gospodarskoj džungli u kojoj vrebaju zvižeri, od straha što ga osjećaju crnci, djeca, bolesni. Kršćanski bi svijet morao biti bez straha. Naš svijet tako dugo neće biti kršćanski dok god strah raste umjesto da se smanjuje. Ne strah pred smrću, nego pred životom i pred ljudima, pred silama i okolnostima, strah pred glađu i mukama, strah pred ratom... Kršćani nisu pobijedili svijet nego su se pomirili s njim, čak je on njih pobijedio... Nismo kršćani nego pripadamo 'kršćanskom lageru', ne vjerujemo u Krista nego se samo 'bavimo kršćanstvom'.

Ali još je strašnije sljedeće viđenje: kako bi ovaj svijet izgledao da je preko njega prešao goli valjak povijesti bez Krista. Prepuštam svakom pojedincu da zamisli more poganskoga svijeta ili svijet u kojem se dosljedno provodi bezboštvo, gdje se dopušta da čovjek bude čovjekova žrtva. Nigdje u Evanđelju ne nalazimo opravdanje za tlačjenje, ubijanje i nasilje. Kršćanin koji to čini proglašava se krivim.

Milosrđe je među kršćanima barem moguće i ima ga tu i tamo. Gdje samo jedan kršćanin javno nastupi, svijet je iznenađen. Osamsto milijuna ljudi na ovom svijetu mogu iznenaditi svijet. Možda će neki tu mogućnosti i iskoristiti. (*Heinrich Böll*)

U čovjekovu životu uvijek postoje

stvari koje može birati i one koje ne može birati, koje su mu zadane i koje kao takve treba prihvatiti. Među stvarima koje čovjek može birati postoje i stvari koje se mogu uvijek nanovo birati, ali i one koje jednom izabrane bitno određuju čovjekovu osobnost, čak toliko da bez njih čovjek više ne bi mogao prepoznati samoga sebe. U životu vjernika, u životu kršćanina to je svakako opredjeljenje za Isusa Krista, za život po Evanđelju.

Mahatma Gandhi jednom je zgodom rekao da je Isusov Govor na gori (Mt 5-7) možda najvrjednije što je ikada izrečeno i zapisano. Pritom je nadodao da bi možda i sav svijet pošao za Isusom da njegove riječi kršćani ne zaklanjaju svojim životom. Nije, naime, mislio samo na hijerarhijsku stranu Crkve, nego na sve one koji se deklariraju kao kršćani.

No, naše kršćanstvo se nikako ne bi smjelo živjeti samo deklarativno ili dekorativno kao izraz našega pripadanja određenoj kulturi ili naciji. Naše kršćanstvo bi trebalo biti odraz naše osobnosti, osobnosti onih koji kršćanski misle i kršćanski prosuđuju sveukupnu stvarnost. Dakle, naša vjera se ne bi smjela živjeti samo u sferi privatnoga, nego i javno, zalažući se za ispravne vrednote, za opće dobro. A to 'opće dobro' treba uzimati u obzir neke neizostavne principe: poštivanje osobe kao takve, njezinih temeljnih i neotuđivih prava, njezine slobode i na vjerskom području, razvoj društvenog blagostanja tako da svatko može dobiti što mu je potrebno da živi životom dostojnim čovjeka, zatim mir, te stabilnost i sigurnost u jednom pravednom poretku.

(Iz promišljanja s. Petre Šakić)

Pokojnici koje smo ispratili od prošlog broja našeg Listića:

- Mirko Čuljak, 1944., ispraćen iz Mostara i pokopan u M.Gracu/Polje;
- Martin Marić Majtinov, 1930., ispraćen za Gorance;

Pokoj vječni daruj im
Gospodine.
Počivali u miru Božjem.
Ožalošćenima iskrena sućut.
(Pokojnici su upisani u Maticu
umrlih našeg Franjevačkog
zajedništva)

OBAVIJEŠTI – NEKA BUDE BJELODANO

- **PROSLAVA SV. FRANJE U ILIĆIMA.** Već skoro tri desetljeća uobičajili smo naš patron, našeg sveca i zaštitnika sv. Franju Asiškog, proslavljati u nedjelju iza blagdana sv. Franje. Ove godine je to 6. listopada. Svima želimo dobrodošlicu i na sve sudionike proslave zazivamo Božji blagoslov.
- **ČESTITAMO IMENDAN** svim Franjama i onima čije je ime izvedeno od imena Franjo. Neka svi osjete milinu zajedništva s ovim velikim svecem i njegov zagovor kroz život.
- **DRUŠTVO SV. ANTE – CIM** se koncem rujna predstavilo u Italiji samostalnim koncertom. Na poziv je putovalo i nastupilo blizu Padove u gradu Montegrotto Terme. Na koncertu su se predstavile dvije skupine Društva, izvođački plesni ansambl kojeg uvježbava ko-reograf Goran Juričić i ženski vokalni ansambl kojeg vodi prof. Silvia Vukojević. Posebno su ponosni na posjet, poklonstvo i razgledanje svetišta sv. Ante Padovanskog i sv. Leopolda B.Mandića odakle su ponijeli nezaboravne uspomene. Bilo svima na ponos i radost.
- **OBNOVA CRKVE U ORLACU JE NA RADOST SVIH NAS PRI KRAJU.** Radujemo se što se planirano moglo uspješno izvesti, a preostali dio posla će biti u tijeku vremena koje je pred nama, nadamo se do Božića. Hvala svima koji su se u ovoj akciji vidjeli ili se pak vide, bilo svojim sponzorstvom, bilo na koji drugi način. Posebno hvala članicama i članovima vjerničkog zajedništva sv. Lovre-Orlac koji su pomogli kod čišćenja i raščišćavanja, te brisanja i useljavanja crkve. Svima sv. Lovre bio zagovornikom kod Boga u svim životnim situacijama. Od srca hvala svima i svi ste pozvani poduprijeti ovu našu akciju. Bog nikom neće ostati dužan. Unaprijed hvala svima.
- **PROSLAVA SV. HUBERTA, ZAŠTITNIKA LOVA I LOVSTVA, LOVAČKA VEČER.** U Ilićima u crkvi sv. Franje već je postala tradicija da se, 3.11. obilježi i proslavlja sv. Hubert zaštitnik lova i lovstva. To je ujedno i završetak Dana sv. Franje-Ilići. Pred nama je još određeno vrijeme priprema, ali već sada možemo kazati kako vlada veliko zanimanje i kako su za proslavu zainteresirani ne samo sadašnji aktivni lovci i članovi njihovih obitelji, već i članovi obitelji nekadašnjih lovaca, te prijatelji ove vrste druženja. Tko se god može uključiti ili pak ima koristan prijedlog u svezi pripreme ove svečanosti dobro nam je došao i dobro se uključio u ovo zajedništvo.

Izdavača: FRAMOST – Misija poveznica baštine ljudi i prostora /interno/
Ulica Treće Cimske bojne b.b., (Dom sv. Ante – Cim); 88000 Mostar; BiH;
Tel/Fax: 00387 36 341 941 / E-mail: framost.misija@gmail.com / www.framost.com
ID br: 4227940780003 / Žiro račun kod UniCredit bank: 3381302247640454
Poslužitelj Franjevačkog zajedništva: fra Luka Marić, mob.: 063-311-240;
E-mail: lukamarić954@gmail.com ili maric.luka@telemach.ba;